

AZƏRBAYCAN MİLLİ ELMLƏR AKADEMİYASININ RƏYASƏT HEYƏTİ
Q Ə R A R

№ 7/2

Bakı şəhəri

14 mart 2018-ci il

AMEA-nın Ümumi yığıncağının 28 aprel 2017-ci il tarixli qərarının icrası haqqında

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Ümumi yığıncağının “AMEA Rəyasət Heyətinin 2016-cı il üzrə elmi və elmi-təşkilati fəaliyyəti haqqında” 28 aprel 2017-ci il tarixli 1/1 nömrəli qərarı ilə AMEA-nın Rəyasət Heyətinə bir sıra mühüm tapşırıqlar verilmişdir. Həmin tapşırıqların icrasını təmin etmək məqsədilə AMEA Rəyasət Heyətinin 24 may 2017-ci il tarixli 8/1 nömrəli qərarı ilə Tədbirlər Planı təsdiq edilmişdir.

AMEA Ümumi yığıncağının yuxarıda adı çəkilən qərarının 3.1.-3.21-ci bəndləri üzrə, eyni zamanda Tədbirlər Planına uyğun olaraq aşağıdakı işlər görülmüşdür.

3.1-ci bənd üzrə: Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin AMEA-nın 70 illik yubileyində qarşıya qoyduğu vəzifələri və müəyyən etdiyi prioritetləri rəhbər tutaraq 2017-ci ildə AMEA tərəfindən respublikamızda aparılan irimiqyaslı islahatların elmi bazasının möhkəmləndirilməsi, mövcud elmi-texniki potensialın qorunub saxlanması və inkişaf etdirilməsi, ölkənin müdafiə, enerji, ekoloji və ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, respublika üzrə elmi tədqiqatların əlaqələndirilməsi, yüksəkixtisaslı kadrların hazırlanması, innovasiya fəaliyyətinin genişləndirilməsi, Azərbaycan dilinin qloballaşma şəraitində zamanın tələblərinə uyğun qorunması və inkişaf etdirilməsi, ölkənin demoqrafik vəziyyətinin respublikanın sosial-iqtisadi inkişaf perspektivləri baxımından kompleks araşdırılması, sənayenin və kənd təsərrüfatının inkişafı prosesində elmin rolunun artırılması və digər istiqamətlərdə əhəmiyyətli işlər görülmüş, elmin inkişafı üçün vacib olan mühüm tədbirlər həyata keçirilmişdir.

3.2-ci bənd üzrə: Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin “Milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritələrinin təsdiq edilməsi haqqında” 06 dekabr 2016-cı il tarixli Fərmanın icrası ilə bağlı məsələlər AMEA Rəyasət Heyətində müzakirə edilmiş və AMEA-nın öhdəsinə düşən vəzifələrin icrasını təmin etmək

məqsədilə AMEA-nın vitse-prezidenti, akademik İbrahim Quliyevin sədrliyi ilə Daimi İşçi komissiyası yaradılmışdır. İşçi komissiyası tərəfindən Fərmanın icrasına dair AMEA-nın elmi bölmə və müəssisələrinin, idarə və şöbələrinin, habelə AMEA-nın nəzdindəki digər təşkilatların təklifləri müzakirə olunaraq ümumiləşdirilmiş və AMEA Rəyasət Heyətinə təqdim edilmişdir. Təkliflər AMEA Rəyasət Heyətinin 22 sentyabr 2017-ci il tarixli iclasında müzakirə olunaraq qəbul olunmuş, yol xəritələrində qarşıya qoyulan vəzifələrin icrası istiqamətində müvafiq tapşırıqlar verilmişdir.

Hazırda AMEA strateji yol xəritələrinin icrası ilə bağlı müvafiq dövlət qurumları və ictimai təşkilatlarla əməkdaşlıq edir, eyni zamanda AMEA-nın alimləri yol xəritələrinin istiqamətləri üzrə dövlət qurumlarında yaradılmış işçi komissiyalarının tərkibində aktiv fəaliyyət göstərirlər.

3.3-cü bənd üzrə: AMEA dövlət başçısının fərman, sərəncam və digər tapşırıqlarını öz fəaliyyətində rəhbər tutaraq onların icrası ilə bağlı müvafiq işlər həyata keçirir. AMEA tərəfindən “Elm haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun icrası ilə əlaqədar respublikada elmi-təşkilati strukturun, hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi, elmi fəaliyyətin koordinasiyası, innovativ fəaliyyətin genişləndirilməsi, elm və təhsil arasında inteqrasiyanın gücləndirilməsi və s. istiqamətlərdə bir sıra mühüm tədbirlər həyata keçirilmiş, aidiyyəti qurumlarla birlikdə “Elmi müəssisələrin akkreditasiyası qaydası”nın, “Elmi müəssisələrin akkreditasiyası qurumu haqqında əsasnamə”nin, “Elmi Tədqiqatların Əlaqələndirilməsi Şurası haqqında əsasnamə”nin, habelə ali təhsil müəssisələrinə “Tədqiqat universiteti” statusu verilməsi üçün tələblərin layihələri hazırlanıb Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim olunmuş və həmin layihələr Nazirlər Kabinetin müvafiq qərarları ilə təsdiq olunmuşdur. Habelə Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə Elmi Tədqiqatların Əlaqələndirilməsi Şurası yaradılmış və onun tərkibi təsdiq edilmişdir.

Bunlardan əlavə AMEA-nın elmi müəssisələri 2017-ci ildə “Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış” İnkişaf Konsepsiyasının, “Azərbaycan Respublikasında bioloji müxtəlifliyin qorunmasına və davamlı istifadəsinə dair 2017-2020-ci illər üçün Milli Strategiya”nın, “Azərbaycan Respublikasında insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinin səmərəliliyini artırmaq sahəsində Milli Fəaliyyət Proqramı”nın, habelə 16 dövlət proqramının icrasında yaxından iştirak etmiş, dövlətin elm-texniki siyasətinin reallaşması üzrə bir sıra elmi tədqiqat işləri və digər layihələr həyata keçirmişlər.

3.4-cü bənd üzrə: Biologiya və Tibb Elmləri Bölməsi biotexnologiya və gen mühəndisliyi sahəsində xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən azərbaycanlı alimlərlə elmi əməkdaşlıq gücləndirilmiş, bölmə alimləri xarici ölkələrdə təlim keçərək öz biliklərini artırmışlar.

AMEA-nın Molekulyar Biologiya və Biotexnologiyalar İnstitutunda molekulyar biologiya,

proteomiks, bitki biotexnologiyası, molekulyar biotexnologiya, bionanotexnologiya, bioinformatika, hesablama struktur biologiyası və biokimya sahələri üzrə geniş elmi tədqiqat işləri aparılmışdır. AMEA Rəyasət Heyətində “Molekulyar quruluşların saflaşdırma və yoxlanılma metodları” və “Fotosintez prosesinin biomimetik modelləri əsasında süni günəş enerjisi çeviricilərinin işlənilib hazırlanması” mövzularında elmi tədqiqat proqramlarının maliyyələşdirilməsi qərara alınmışdır.

2017-ci ildə AMEA-nın Genetik Ehtiyatlar İnstitutunda genom və transkriptom səviyyəsində geniş tədqiqat işləri aparılmış və beynəlxalq jurnallarda öz əksini tapmış əhəmiyyətli nəticələr alınmışdır. Genom səviyyəsində ilkin təcrübələr buğda, arpa və onların yabanı əcdadları üzərində həyata keçirilmiş və Milli genbankda saxlanılan 700-ə yaxın buğda və arpa nümunəsinin sekvens əsasında genotipləşdirilməsi (GBS) uğurla tamamlanmışdır. AMEA-nın Genetik Ehtiyatlar İnstitutunun koordinatorluğu və Azərbaycan, Avstraliya, Rusiya, Amerika Birləşmiş Ştatları və Misir alimlərinin birgə iştirakı ilə dünyada ilk dəfə olaraq, “Azərbaycan gülöyüşəsi” nar sortunun genomunun de-novo oxunması və 6 orqanı üzrə transkripsiya profilinin yaradılması həyata keçirilmişdir.

İnsan genetikası üzrə də tədqiqatlar genişləndirilmiş və bir çox xəstəliklərin molekulyar səviyyədə öyrənilməsində ilkin nailiyyətlər əldə edilmişdir.

FAO-nun (BMT-nin Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatı) təşkilatçılığı ilə 16-20 oktyabr 2017-ci il tarixlərində ölkədə genetik modifikasiya olunmuş orqanizmlərin təyini üzrə təlim kursu təşkil edilmiş və bu sahə üzrə dünyada mövcud olan ən müasir üsullar İnstitutun mütəxəssisləri tərəfindən mənimsənilmişdir.

2017-ci ildə genetik və biotexnologiya üzrə yeni metodların öyrənilməsi məqsədilə 6 nəfər gənc alim və mütəxəssis ABŞ, Çin, Almaniya və Türkiyənin aparıcı elm mərkəzlərində təcrübə keçmişlər.

AMEA akademik Abdulla Qarayev adına Fiziologiya İnstitutunun doktorantının hüceyrə membranlarının fiziologiyası və biofizikası sahəsində dissertasiya mövzusu üzrə tədqiqatların aparılması üçün hazırladığı layihə Yeni Zelandiyanın Otaqo Universiteti tərəfindən qəbul olunmuş və ona ayrılan 3 illik qrant çərçivəsində bu ildən həmin universitetdə tədqiqatlar aparılır.

AMEA-nın Biofizika İnstitutunda alınmış Dairəvi Difraksiya Spektrometr cihazı zülalların iki quruluşunun təyini, konformasiya dəyişikliklərinin müşahidəsi, zülalların stabilliyinin yoxlanılması üçün ən mükəmməl hesab olunur. Digər tərəfdən yaşama müddətini ayırd etmək və dayanıqlı-tarazlıq flüoressensiyasını ölçmək üçün sifariş verilən modulyar spektrofluorometr biofizika istiqamətində görülən işlərin daha da genişlənməsinə imkan verəcəkdir.

Kadr hazırlığı ilə bağlı AMEA-nın ilk magistrələrindən ikisi “Biofizika” ixtisasına yiyələnmişdir. Hazırda magistraturada biofizika ixtisası üzrə iki tələbə təhsil alır.

3.5-ci bənd üzrə: Xəzər dənizinin ekologiyası, biologiyası və geologiyası ilə bağlı AMEA-nın Geologiya və Geofizika İnstitutunda “Aralıq, Qara və Xəzər dənizləri palçıq vulkanizminin müqayisəli təhlili” və “Neft və qaz yataqlarının formalaşması və mənimsənilməsi ilə əlaqədar məhsuldar qatın makro- və mikro qeyri-bircinsliliyinin tədqiqi (Cənubi Xəzər hövzəsinin səciyyəvi yataqları təmsalında)” elmi tədqiqat işləri yerinə yetirilir.

AMEA-nın akademik Həsən Əliyev adına Coğrafiya İnstitutunda “Xəzəryanı regionun Azərbaycan hissəsində tərəddüd edən dəniz səviyyəsi şəraitində geomorfologiya və dinamikanın, həmçinin iqtisadi və ekoloji vəziyyətin tədqiqi (Azersky peykinin çəklişlərindən istifadə etməklə)” elmi tədqiqat proqramı icra olunmaqdadır. Proqramın əsas məqsədi Xəzər dənizinin Azərbaycan hissəsində sahil zonasının mövcud vəziyyətinin kompleks monitorinqi və proqnozundan ibarətdir. Müvafiq qiymətləndirməyə geomorfoloji, ekoloji-landşaft, demoqrafik, sosial-iqtisadi qiymətləndirmələr daxildir.

Yuxarıda adı çəkilən Proqram çərçivəsində Lənkəran, Astara, Masallı və Neftçala rayonlarının sahiyanı ərazisi boyunca tədqiqatlar aparılıb, sahil xəttinin müasir vəziyyəti, regionda yaranmış ekoloji durum, sosial-iqtisadi vəziyyət, infrastruktur öyrənilib, son günlərin atmosfer yağıntıları nəticələrinin monitorinqi aparılıb. Kür məcrası və Qızılağac qoruğu daxilində sahil xəttinin dinamikası öyrənilib.

AMEA-nın Neft və Qaz İnstitutunda Xəzər dənizinin ekologiyası və geologiyası ilə bağlı 4 elmi tədqiqat işi aparılır.

AMEA-nın Təbiət Tarixi Muzeyi alimlərinin əsas elmi obyektı Xəzər suitisidir. Eyni zamanda Abşeron yarımadasının sahillərində quşların tələfat monitorinqi də aparılır. Muzeyin əməkdaşları BP şirkəti ilə, İngiltərənin Lids Universiteti ilə və Xəzəryanı ölkələrin elmi tədqiqat təşkilatları ilə sıx əməkdaşlıq edir.

AMEA-nın Rəyasət Heyəti nəzdindəki Respublika Seysmoloji Xidmət Mərkəzinin əməkdaşları tərəfindən Xəzər dənizi ərazisində zəif seysmikliyin təzahürü xüsusiyyətləri araşdırılmış, güclü zəlzələ ocaqları zonalarının geodinamik proseslərlə əlaqəsi öyrənilmiş, güclü zəlzələ ocaqları zonalarının seysmik potensialı qiymətləndirilmişdir.

3.6-cı bənd üzrə: AMEA-nın Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunda “Ədəbiyyatda Azərbaycançılıq məfkurəsi” layihəsi həyata keçirilmişdir. Layihə çərçivəsində Azərbaycanla bağlı XX əsrdə yazılmış şeirlər toplanıb nəşrə hazırlanmış, Azərbaycanşünaslığın və Azərbaycançılığın elmi-nəzəri konsepsiyası hazırlanmış, “Heydər Əliyev və Azərbaycan ədəbiyyatı” mövzusunda II Respublika elmi konfransı keçirilmişdir.

Kütləvi informasiya vasitələrində dövlət dilinin tətbiqinin gücləndirilməsi, elektron

mediada dil normalalarının pozulmasının qarşısının alınması, ədəbi dilin düzgün tətbiq edilməsi, əhali arasında nitq mədəniyyətinin yüksəldilməsi və s. əlaqədar olaraq AMEA-nın Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunun Monitoring şöbəsinin əməkdaşları milli telekanallarda yayımlanan verilişlərin monitorinqini aparmış, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Bilik Fondunun dəstəyi ilə müxtəlif telekanallarda trening keçirmiş, ümumtəhsil məktəblərində və dövlət təşkilatlarında Azərbaycan dilinin saflığının qorunması ilə bağlı mühazirələr oxumuşlar.

AMEA-nın Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunun əməkdaşları Azərbaycan ədəbi və elmi-ictimai fikrinin bizə gəlib çatmış maddi nümunələrinin toplanması, sistemləşdirilməsi və kataloqlaşdırılması, qorunması, tədqiqi, nəşrə hazırlanması və təbliği üzrə 4 problem üzərində işləmişlər. İnstitut tərəfindən 11 elmi-nəzəri, tətbiqi və elmi-praktiki mövzu ətrafında həyata keçirilən 59 elmi tədqiqat işinin müvafiq mərhələlərində milli-mənəvi dəyərlərin və ölkə maraqlarının bəşəri meyarlar əsasında öyrənilib sistemləşdirilməsinə və ümumiləşdirilməsinə diqqət yetirilir.

2017-ci ildə Azərbaycanşünaslıq istiqamətində AMEA-nın akademik Ziya Bünyadov adına Şərqsünaslıq İnstitutunun əməkdaşları tərəfindən 20-yə yaxın, Fəlsəfə İnstitutunun əməkdaşları tərəfindən 30-a yaxın elmi tədqiqat işləri həyata keçirilmiş, 11 mövzu AMEA-nın Folklor İnstitutunun elmi tədqiqat planına daxil edilmişdir.

3.7-ci bənd üzrə: AMEA-da informasiya cəmiyyəti, informasiya cəmiyyətinin formalaşmasının, inkişafının və aktual problemlərinin fəlsəfi aspektləri, informasiya cəmiyyətində həyat tərzı və miqrasiya prosesləri (sosial-fəlsəfi təhlil), milli-mənəvi dəyərlərə fəlsəfi yanaşma, Azərbaycanda elm və bilik tutumlu cəmiyyətin formalaşmasında İKT-nin rolu, NBİC texnologiyaların sosial-mədəni mühitdə yarada biləcəyi dəyişikliklər və digər mövzularda multidissiplinar xarakterli elmi tədqiqat işləri aparılmışdır.

3.8-ci bənd üzrə: AMEA-nın Fizika İnstitutunun ATLAS kollaborasiyasında çalışan əməkdaşları Standart Model Hıqqs bozonun müxtəlif kanallarla birgə yaranma prosesinin axtarılması və analizi ilə məşğuldur. İnstitutun Data mərkəzinin resurslarından istifadə edilməsi Birləşmiş Nüvə Tədqiqatları İnstitutu ilə Fizika İnstitutunun birgə layihəsini reallaşdırmağa imkan vermişdir. Bu işə öz növbəsində bulud Grid mühitində birgə maraq kəsb edən elmi tədqiqat işlərinin aparılmasına şərait yaratmışdır.

AMEA-nın Geologiya və Geofizika İnstitutunda gənc alimlərin xarici ölkələrin elmi mərkəzlərinə ezam edilməsi üçün hərtərəfli şərait yaradılır. Hazırda İnstitutun bir əməkdaşı Birləşmiş Nüvə Tədqiqatları İnstitutunda (Dubna) ixtisaslaşdırma kursu keçir.

Beynəlxalq əlaqələrin genişləndirilməsi məqsədi ilə AMEA-nın Neft və Qaz İnstitutunda beynəlxalq elmi sessiya keçirilmişdir. Elmi sessiya çərçivəsində "Arktika və Dünya okeanında

karbohidrogen yataqlarının axtarışı və mənimsənilməsinin vəziyyəti, perspektivliyi və problemləri” mövzusunda məruzə dinlənilmiş, “Dünya okeanı akvatoriyasında karbohidrogen yataqlarının geologiyası, axtarışı və kəşfiyyatı” adlı monoqrafiyanın təqdimatı olmuşdur.

AMEA-nın Neft və Qaz İnstitutu ilə İ.M.Qubkin adına Rusiya Dövlət Neft və Qaz Universiteti arasında “Karbohidrogen sistemlərinin modelləşdirilməsi” beynəlxalq Azərbaycan-Rusiya elmi tədqiqat laboratoriyasının yaradılması, Rusiyanın Perm Milli Tədqiqat Politexnik Universiteti ilə dostluq və əməkdaşlıq, Mitsubishi Corporation ilə karbon qazının tutulması, saxlanması və nəqli üçün avadanlığın işlənməsi və Azərbaycan şəraitində tətbiq edilməsi haqqında memorandumlar imzalanmışdır.

3.9-cu bənd üzrə: 2017-ci ildə AMEA-nın elmi müəssisələrinin əməkdaşları dünyanın aparıcı elmi qurumlarından olan həmkarları ilə müştərək layihələr çərçivəsində tədqiqat işləri aparmışlar. Layihələr müxtəlif beynəlxalq fond və təşkilatların dəstəyi ilə həyata keçirilir, o cümlədən 6 layihə Avropa Komissiyasının elm və innovasiya proqramları çərçivəsində, 1 layihə Volkswagen Fondu, 1 layihə NATO Sülh və Təhlükəsizlik naminə Elm proqramı çərçivəsində, 1 layihə Kyu Kral Botanika Bağ, 27 layihə Ukrayna Elm və Texnologiya Mərkəzi (STCU), 1 layihə isə ABŞ Milli Laurens Laboratoriyası tərəfindən maliyyələşdirilir.

Bundan əlavə, AMEA-nın Fizika, Radiasiya Problemləri, Geologiya və Geofizika institutlarının əməkdaşları CERN və BNTİ ilə birlikdə ATLAS və ALICE layihələrində iştirak edirlər. AMEA müştərək proqramlar çərçivəsində TÜBİTAK ilə 3, İtaliya Milli Tədqiqat Şurası (CNR) ilə 5 layihə həyata keçirir.

AMEA elmi müəssisələri tərəfindən İslam ölkələrindən olan elmi qurumlarla birlikdə İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının Elm Fonduna (ECOSF) təqdim edilmiş 6 layihə hazırda ekspertiza mərhələsindədir. AMEA alimləri Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondunun dəstəyi ilə həyata keçirilən bir sıra beynəlxalq layihələrin iştirakçılarıdır.

Beynəlxalq əməkdaşlıqlar çərçivəsində AMEA-nın elmi müəssisələrinin əməkdaşları müxtəlif qrant proqramları və mərkəzlərinin (Erasmus+, Horizon-2020, Avropa Meşə İnstitutu, Beynəlxalq Botanika Bağları Cəmiyyəti, Volkswagen Fondu, Rumıniya Milli Təhsil Mərkəzi, Təhsildə Kooperasiya üzrə beynəlxalq Norveç Mərkəzi və s.) dəstəyi ilə Avropa, ABŞ, Asiya, Afrika və MDB-nin müxtəlif ölkələrində beynəlxalq treyninq kurslarda, elmi forumlarda iştirak etmiş və elmi laboratoriyalarda müştərək tədqiqat aparmışlar.

3.10-cu bənd üzrə: Yevgeni Bertelsin “Dahi Azərbaycan şairi Nizami” kitabı fars, ingilis dillərinə tərcümə edilmişdir. Kitabın digər xarici dillərə də tərcümə edilməsi nəzərdə tutulur.

3.11-ci bənd üzrə: AMEA elm və təhsilin inteqrasiyası istiqamətində Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi ilə sıx əməkdaşlıq edir. 2016-cı ildə Akademiyanın Ümumi

yığıncağı və Təhsil Nazirliyi Kollegiyasının birgə keçirdiyi elmi sessiyada elmlə təhsilin inteqrasiyası üzrə qəbul olunmuş birgə Fəaliyyət Planında ali təhsil müəssisələrinin elmi fəaliyyətinin təşviqi və stimullaşdırılması, AMEA-nın elmi tədqiqat müəssisələrində ali təhsil müəssisələri üçün təcrübə mərkəzlərinin təşkili, həmin mərkəzlərdə ali təhsil müəssisələri tərəfindən tədqiqatların aparılması və tələbələrin təcrübə keçməsinə şəraitin yaradılması, həmçinin birgə elmi tədqiqatların aparılması və elmi tədqiqat işlərinin nəticələrinin tədris prosesinə tətbiqi və digər tədbirlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Təhsil Nazirliyinin tabeliyində olan universitetlərdə yaradılmış SABAH qruplarında təhsil alan 200-dən çox tələbə, ümumilikdə isə 500-dən artıq universitet tələbəsi 2017-ci ildə Akademiyanın elmi müəssisələrində təcrübəkeçmədə iştirak ediblər.

AMEA-nın magistraturasında təhsil alan sonuncu kurs magistrantları elmi-pedaqoji təcrübələrini müxtəlif ali təhsil müəssisələrində keçirlər. Bununla yanaşı, AMEA-nın 12 elmi müəssisəsində respublikanın 8 ali təhsil müəssisələrinin 16 baza kafedrası fəaliyyət göstərir.

AMEA-nın magistrantları üçün ən son texnologiya ilə təchiz olunmuş dərs otaqları ayrılımış, onların hər biri fərdi kompüterlə təmin olunmuş, tələbələrin AMEA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanasında və elmi müəssisələrin kitabxanalarında istənilən yerli və xarici ədəbiyyatdan ödənişsiz istifadə etmələrinə imkan yaradılmışdır. AMEA-nın magistraturasında xarici dilin yüksək səviyyədə mənimsənilməsi üçün ingilis dili fənni IELTS beynəlxalq proqramı üzrə tədris edilir. Magistrantlardan 7 nəfəri xarici ölkələrdə (Rusiya, Türkiyə, İtaliya) təcrübəkeçməyə göndərilmiş, Fransa, Cənubi Koreya və Böyük Britaniyanın nüfuzlu universitetlərindən tanınmış alimlər dəvət olunaraq onlar üçün mühazirələr təşkil olunmuşdur.

AMEA-da magistrantların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi üçün də əhəmiyyətli işlər görülür. Bütün magistrantlar işlə təmin olunub, eyni zamanda bəziləri qrant layihələrinə də cəlb olunurlar. Magistrantların elmi nailiyyətlərinin və yaradıcılıq potensialının artırılmasına dəstək vermək, təhsildə, elmdə yüksək nəticələr göstərən, intellekti və bacarığı ilə fərqlənən istedadlı gəncləri həvəsləndirmək məqsədilə Akademiyanın 1-ci və 2-ci kurs magistrantları arasında "Magistr-2017" müsabiqəsi keçirilib. Müsabiqənin yekununda hər kurs üzrə ən yüksək nəticələr göstərmiş 4, ümumilikdə isə 8 magistrant qalib seçilib, onlara pul mükafatları və sertifikatlar təqdim olunub.

2017-ci ildə AMEA-nın magistrant, doktorant və dissertantları arasında ana dilinə sevgi və hörmət hissini artırmaq, yazıda və şifahi nitqdə ədəbi dilin normalarına ciddi surətdə əməl edilməsini təşviq etmək məqsədilə "Ana dilimiz – milli varlığımızdır" müsabiqəsi keçirilib. Müsabiqədə AMEA-nın müxtəlif institutlarından 120-yə yaxın magistr, doktorant və dissertant iştirak edib. Qaliblər müvafiq diplomlarla və pul mükafatı ilə təltif olunublar.

2017-ci ildə Akademiyanın ilk magistrlərinin buraxılışı böyük təntənə ilə qeyd edilmiş və hazırda həmin məzunların hamısı Akademiyada qalıb öz elmi karyeralarını davam etdirirlər.

Bunlardan əlavə, AMEA-nın elmi müəssisələri Respublikanın ali təhsil müəssisələri ilə birgə layihələr hazırlayaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondunun elan etdiyi "Elm və təhsilin inteqrasiyası" adlı məqsədli qrant müsabiqəsində iştirak edirlər. Akademiyanın alimləri respublikanın əksər ali məktəblərində mühazirələr oxuyur, ixtisas kursları aparır, bakalavr və magistr dissertasiya işlərinə elmi rəhbərlik edir, imtahan komissiyalarına sədrlik edirlər. AMEA-nın bəzi elmi müəssisələri ilə ali təhsil müəssisələri arasında baza kafedraları yaradılıb, birgə kadr hazırlığına dair əməkdaşlıq memorandumları imzalanıb.

Bu əməkdaşlıq münasibətləri yalnız ali təhsil müəssisələrini deyil, həm də orta məktəbləri əhatə edir. Belə ki, 2017-ci il fevralın 16-da AMEA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanasında Azərbaycan Respublikasının Təhsil, Gənclər və İdman nazirlikləri, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası, Heydər Əliyev Mərkəzi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Bilik Fondu, Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsi və "İntel" şirkəti tərəfindən təşkil olunan "Sabahın alimləri" VI respublika müsabiqəsinin açılış mərasimi olub. Müsabiqədə ölkəmizin 13 şəhər və rayonunun ümumtəhsil məktəblərində təhsil alan 302 şagird 125 elmi layihə ilə (onlardan 48-i fərdi, 77-si isə kollektiv layihədir) iştirak etmişlər. Müsabiqə riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya, tibb və sağlamlıq, ekologiya, mühəndislik, kompüter elmləri üzrə keçirilmişdir. Layihələrin qiymətləndirilməsi üçün aparıcı alimlərdən ibarət, o cümlədən AMEA alimlərinin də təmsil oduqları münisflər heyəti yaradılmışdır.

"Sabahın alimləri" VI respublika müsabiqəsinin yekununa həsr olunan tədbirdə I, II, III yerlərin qaliblərinin və may ayında ABŞ-da keçiriləcək Intel İSEF - Beynəlxalq Elm və Mühəndislik Sərgisində iştirak edəcək layihə müəlliflərinin adları açıqlanmışdır. Sonda qaliblərə diplom, medal və pul mükafatı təqdim olunmuşdur.

3.12-ci bənd üzrə: AMEA-nın Yüksək Texnologiyalar Parkı Azərbaycanda elmin kommersiyalaşması, innovasiya ekosisteminin qurulması istiqamətində Cənubi Koreyanın Elm, Texnologiya, İnnovasiya Siyasəti İnstitutu və Beynəlxalq İnnovasiyaların Korporasiyası Mərkəzi ilə bu mövzuda sıx əməkdaşlıq edir. Həmçinin, AMEA Yüksək Texnologiyalar Parkının Türkiyənin Erciyes Texnoparkı ilə birgə innovativ layihələrin həyata keçirilməsi üzrə işçi qrupu yaradılmış, Çin-Rusiya İnnovasiya Texnoparkı ilə elmin kommersiyalaşması istiqamətində memorandum imzalanmış, AMEA Yüksək Texnologiyalar Parkının Biznes İnkubasiya Mərkəzində Azərbaycan-Çin Texnologiyaların Transferi Mərkəzi yaradılmışdır.

3.13-cü bənd üzrə: AMEA-nın Yüksək Texnologiyalar Parkının fəaliyyəti dövründə

yüksək texnoloji bizneslə əlaqələrin genişləndirilməsi məqsədilə “Yeni Fikir” və “ClimateLaunchpad” innovativ biznes müsabiqələrinin iştirakçıları və bir sıra yerli və beynəlxalq biznes nümayəndələri ilə görüşlər keçirilmiş, müzakirələr aparılmış və AMEA-nın Yüksək Texnologiyalar Parkının strategiyasına uyğun olaraq bir sıra layihələr dəyərləndirilmişdir.

Yüksək Texnologiyalar Parkının maddi-texniki bazasının və kadr potensialının formalaşdırılması məqsədilə Türkiyənin Erciyes Texnoparkının əməkdaşları tərəfindən AMEA-nın Yüksək Texnologiyalar Parkının kollektivinə “Texnoparkların idarəedilməsi” mövzusunda təlim proqramı təşkil edilmişdir. Həmçinin, Cənubi Koreyanın Elm, Texnologiya, İnnovasiya Siyasəti İnstitutu ilə Beynəlxalq İnnovasiyaların Əməkdaşlığı Mərkəzi tərəfindən “Elm, Texnologiya və İnnovasiya siyasəti”, Avropa İttifaqının TAİEX (Texniki Yardım və Məlumat Mübadiləsi) proqramı tərəfindən “Texnoparklarda innovativ idarəetmə” mövzularında təlimlər təşkil olunmuşdur. Kadr potensialının inkişafı məqsədilə “Zygon Caspian Consulting” şirkəti tərəfindən korporativ idarəetmə təlimləri təşkil olunmuşdur.

Ölkənin müdafiə qüdrətinin gücləndirilməsi ilə bağlı xüsusi təyinatlı işlərin icrası istiqamətində Yüksək Texnologiyalar Parkın rezidenti AMEA-nın Elm və Texnologiya Parkı və Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Hərbi Akademiyası birgə hərbi təyinatlı Pilotsuz Uçan Aparatlar (PUA) hazırlayırlar. Əlavə olaraq, on-layn radiasiya xəbərdaredici sistem, Perimetr mühafizə sistemi və radiopartladıcı kimi layihələr də icra olunmuşdur.

3.14-cü bənd üzrə: Elektron elmin müasir elmi-nəzəri və praktiki məsələləri tədqiq edilmiş, informasiya texnologiyaları sahəsində multidissiplinar tədqiqatlar genişləndirilmişdir. Həmçinin, elmin informasiya təminatının formalaşdırılması işləri davam etdirilmiş, müasir tələblərə cavab verən müxtəlif-təyinatlı informasiya sistemləri və veb-saytlar istifadəyə verilmişdir.

2017-ci ildə E-elmin yeni istiqaməti kimi formalaşan vətəndaş elminin inkişafının spesifik xüsusiyyətləri, multidissiplinar problemləri, müasir texnologiyaların və sosial media vasitələrinin ona təsir mexanizmləri təhlil olunmuş və həyata keçirilməsində açıq kodlu proqram vasitələrindən istifadə imkanları göstərilmişdir.

Verilənlər haqqında elmin (Data science) perspektiv məsələləri araşdırılmış və elmi verilənlər probleminin həllinin perspektiv istiqamətlərindən biri kimi bulud texnologiyasından istifadənin perspektivləri təklif olunmuşdur.

3.15-ci bənd üzrə: 2017-ci ildə AzScienceNet şəbəkəsinin infrastrukturunun genişləndirilməsi, onun resurslarından səmərəli istifadə olunması, Avropanın on-layn elm və təhsil mühitinə inteqrasiyası məqsədilə AzScienceNet şəbəkəsinin Pan-Avropa elm və təhsil şəbəkəsinə (GEANT) 1,5 Gbit/san sürətlə qoşulması təmin olunmuş, həmçinin AMEA-nın

elmi müəssisə və təşkilatlarının veb-resurslarının AzScienceNet şəbəkəsinin Data Mərkəzində saxlanması və hosting xidmətlərinin dəstəklənməsi işləri həyata keçirilmişdir.

Elmi araşdırmalarda Big Data və superkompüter texnologiyalarının geniş tətbiqi üçün AMEA-nın elmi müəssisələrində aparılan araşdırmalarda böyük hesablama, yaddaş resursları və sürətli İnternet trafiki tələb edən mürəkkəb xarakterli məsələləri müəyyənləşdirmək məqsədi ilə monitoring keçirilmişdir.

2017-ci ildə Təhsil Nazirliyinin 12 universiteti AzScienceNet şəbəkəsinə qoşularaq beynəlxalq İnternet (GEANT) şəbəkəsinə çıxış əldə etmişlər.

3.16-cı bənd üzrə: AMEA-nın elmi müəssisələrinin fəaliyyətinin kompleks qiymətləndirilməsi aşağıdakı əsas meyarlar nəzərə alınmaqla bir neçə istiqamətdə həyata keçirilmişdir:

- tədqiqat müəssisəsinin xarici jurnallarda çap olunan əsərlərinin ümumi sayı;
- tədqiqat müəssisəsinin İmpakt faktorlu jurnallarda çap olunan əsərlərinin sayı;
- tədqiqat müəssisələrinin elmi əsərlərinə olan istinadların sayı;
- tədqiqat müəssisələrinin beynəlxalq əməkdaşlığı və xarici təşkilatlarla əlaqələri;
- tədqiqat müəssisələrinin yerli və beynəlxalq qrantlarının sayı.

Elmi müəssisələrlə yanaşı, hər bir alimin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi işləri də aparılmış və aşağıdakı kriteriyalar əsas götürülmüşdür:

- çap olunan elmi əsərlərinin ümumi sayı;
- İmpakt faktorlu jurnallarda çıxan əsərlərinin sayı;
- çap olunmuş əsərlərinə olan istinadların sayı;
- patent və ixtiraların sayı;
- Researchgate, Linkedn və academiya.edu kimi nüfuzlu akademik şəbəkələrdə oxunma sayı.

The SCImago Institutions Rankings (SIR) təşkilatının reyting sıralamasında digər qonşu ölkələrin əskinə olaraq müsbət dinamika müşahidə olunur və AMEA-nın reytingi irəliləmişdir.

AMEA-nın elmi müəssisələrinin və əməkdaşlarının fəaliyyətinin qiymətləndirilməsində Web of Science və SCOPUS kimi nüfuzlu elmi platformaların məlumatlarından da istifadə olunur.

3.17-ci bənd üzrə: AMEA-nın elmi müəssisə və digər təşkilatlarının balansında olan, müasir tələblərə cavab verən elmi avadanlıq, cihaz və digər vasitələrdən elmi tədqiqatların aparılmasında və yeni texnologiyaların işlənməsində daha da səmərəli istifadə olunması üçün onların vahid mərkəzdə cəmləşdirilməsi məqsədi ilə AMEA Rəyasət Heyətinin 05 iyul 2017-ci il tarixli 9/22 nömrəli qərarına əsasən “AMEA Yüksək Texnologiyalar Parkı” MMC-nin nəzdində Mərkəzləşdirilmiş Analitik Laboratoriya yaradılmışdır. Hazırda

laboratoriyanın təmiri başa çatmışdır və avadanlıqla təchizat işlərinə hazırlıq gedir. Həmçinin, laboratoriyanın maliyyə davamlılığını təmin etmək üçün xidmətlər bazası yaradılmaqdadır və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin mərkəzləşdirilmiş xidmətlər portalına inteqrasiyası həyata keçirilir.

3.18-ci bənd üzrə: AMEA-nın Web of Science bazasında olan 24 fərqli profili, AMEA alimləri tərəfindən yazılan 350 profil, həmçinin AMEA-nın elmi müəssisələrinin 500 fərqli profili AMEA Rəyasət Heyəti aparatının Elm və təhsil idarəsinin Elmi-analitik şöbəsi tərəfindən ümumiləşdirilərək “Clarivate Analytics”in baş ofisinə təqdim olunmuşdur. Hazırda bu məlumatlar əsasında AMEA-nın vahid profili yaradılmış və hər bir institutun vahid profilinin yaradılması prosesi tamamlanmaq üzrədir.

2016-cı illə müqayisədə 2017-ci ildə AMEA-da Web of Science bazasından istifadə aktivliyi 2 dəfə artmışdır. İstifadə aktivliyinə görə ilk 3 yeri müvafiq olaraq: İnformasiya Texnologiyaları İnstitutu, AMEA Rəyasət Heyəti aparatının Elm və təhsil idarəsi və Fizika İnstitutu tutur. AMEA-nın əməkdaşlarının Web of Science bazasında 2017-ci ildə (22.11.2017-ci il tarixinə) 431 məqaləsi çap olunub və istinadların sayı 5674-ə çatmışdır.

2017-ci ildə AMEA-nın alimləri beynəlxalq əməkdaşlıq üzrə ən çox Rusiya Elmlər Akademiyası, Lomonosov adına Moskva Dövlət Universiteti, Ankara Universiteti, Rusiyanın Nüvə Tədqiqatları İnstitutunun alimləri ilə birgə tədqiqat aparmışlar.

3.19-cu bənd üzrə: 2017-ci ildə AMEA-nın Fizika İnstitutunun əməkdaşları tərəfindən hazırlanmış “Tam faktorlu eksperiment”, “Atom Fizikası”, “Лабораторный практикум по общей физике” dərslikləri, Ç.Qacarın “Siri və müəmmalı Dədə Qorqud” elmi-populyar kitabı nəşr olunub. Ümumtəhsil məktəblərinin 9 və 10-cu siniflər üçün nəzərdə tutulmuş “Fizika” dərslisinin layihəsi müzakirə olunmuş, rəy və təkliflər Təhsil Nazirliyinə göndərilmişdir.

AMEA-nın Riyaziyyat və Mexanika İnstitutunun əməkdaşları respublikanın ali və orta məktəbləri üçün müasir standartlara uyğun dərslik, dərs vəsaiti və proqramların, “Riyaziyyatın tarixi”, “Müxtəlif klassik istiqamətlərin tətbiqi ilə həyati situasiyaya uyğun məsələlərin əks olunması”, “İngilis-Azərbaycan riyaziyyat terminləri lüğəti” elmi populyar ədəbiyyatların hazırlanmasında, “Beynəlxalq riyaziyyat olimpiadaları” kitabının nəşrində iştirak etmişlər.

AMEA-nın İnformasiya Texnologiyaları İnstitutu tərəfindən İsmayıl Cəlallının “İnformatika terminlərinin izahlı lüğəti (ingilis-rusca-türkcə-azərbaycanca)” nəşr olunmuşdur. Lüğətə daxil edilən terminlər məqalə şəklində Vikipediya ensiklopediyasında yerləşdirilmişdir.

AMEA-nın İdarəetmə Sistemləri İnstitutunda 2017-ci ildə “Stoxastik proseslərin analizi texnologiyaları”, “İnformasiya texnologiyaları ixtisası üzrə bakalavr pilləsində təhsil alan tələbələr üçün laboratoriya işlərini yerinə yetirmək üçün metodiki göstərişlər”, “Hesablama təcrübələrin avtomatlaşdırılması”, “Ekoloji tədqiqatların yeni üsulları” metodik vəsaitlər

hazırlanmışdır.

AMEA-nın Radiasiya Problemləri İnstitutunda yaradılmış işçi qrupu tərəfindən 10-cu sinif üçün “Fizika dərslisi”, müəllimlər üçün metodik vəsait hazırlanmışdır.

Cari ildə AMEA-nın akademik Yusif Məmmədəliyev adına Neft-Kimya Prosesləri İnstitutunun alimləri tərəfindən 4 dərslərs vəsaiti “Makromolekullar kimyası”, “Polymers and their synthesis”, “Subtropik bitkilərin xəstəlik və zərərvericiləri, onlara qarşı mübarizə tədbirləri”, “Üzvi kimyanın qeyri-adi reaksiyaları” dərslərləri tərtib olunaraq çap olunmuşdur.

AMEA-nın akademik Murtuza Nağıyev adına Kataliz və Qeyri-Üzvi Kimya İnstitutunun əməkdaşları da müasir dərslərlərin hazırlanmasında aktiv iştirak etmişlər.

AMEA-nın Geologiya və Geofizika İnstitutunun əməkdaşları tərəfindən “Palçıq vulkanizmi” dərslərs vəsaiti və “Naxçıvan Muxtar Respublikasının endogen yataqlarının metasomatizmi və filizləşməsi” monoqrafiyası hazırlanmışdır.

AMEA-nın Neft və Qaz İnstitutunun əməkdaşları tərəfindən “Neftqazçıxarma Terminlərinin İzahlı Lüğəti (rusca-ingiliscə-azərbaycanca)” hazırlanmış və nəşr olunmuşdur.

AMEA-nın Botanika İnstitutunun əməkdaşları tərəfindən 2017-ci ildə “Ot bitkiləri senozlarının öyrənilməsi metodikas”, “Biologiya, respublika fənn olimpiadalarına, beynəlxalq olimpiadalara və müxtəlif müsabiqələrə hazırlaşmaq istəyən VII-XI sinif şagirdləri üçün vəsait”, “Azərbaycanın yabani bitki növlərinin Toxum Bankı. Seed Bank of wild species of Azerbaijan” dərslərləri hazırlanmış və çapa təqdim olunmuşdur.

AMEA-nın Zoologiya İnstitutunun əməkdaşları tərəfindən “Medical zoology”, “Kənd təsərrüfatı bitkilərinin zərərverici və xəstəliklərinin proqnozu”, “İlanlar və zəhərli sancmalar haqqında yaddaş kitabçası (təlimatlar)” dərslərləri nəşr edilmişdir.

AMEA-nın Mərkəzi Nəbatat Bağının əməkdaşları tərəfindən “Bitki ekologiyası” dərslisi hazırlanmışdır.

AMEA-nın Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutunun əməkdaşlarının iştirakı ilə hazırlanmış 3 cildlik “Azərbaycan tarixi” dərslisi Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin qri fi ilə çap olunmuşdur.

AMEA-nın akademik Ziya Bünyadov adına Şərqsünaslıq İnstitutu əməkdaşlarının Qafqaz Universitetinin əməkdaşları ilə birlikdə hazırladıqları “Qeyri-ərəblərə ərəb dilinin tədrisi” qeyri-ərəb dili ixtisası tələbələr i üçün 6 hissədən ibarət dərslərs vəsaiti çap edilmişdir.

AMEA-nın Hüquq və İnsan Haqları İnstitutunun əməkdaşlarının “İslam hüququ” və “Tibb hüququ” dərslərləri Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin qri fi ilə çap olunmuşdur.

3.20-ci bənd üzrə: AMEA-nın yeni mənzil fondunun qəbul edilməsi və ehtiyacı olan AMEA əməkdaşlarına paylanması istiqamətində Bakı şəhəri, Yasamal rayonu Şərifzadə

küçəsi, 12 ünvanında inşa edilmiş binada 61 mənzil 2017-ci ilin oktyabr ayında AMEA-nın yataqxanasında yaşayan əməkdaşlarına təhvil verilmişdir.

3.21-ci bənd üzrə: AMEA Azad Həmkarlar İttifaqının 31 oktyabr 2017-ci ildə keçirilmiş iclasında Abşeron rayonunun Saray qəsəbəsində 7 hektar ərazidə AMEA-nın əməkdaşları üçün tikiləcək yaşayış kompleksi ilə bağlı müzakirələr aparılmış və AMEA-da çalışan elmi işçilərin əmək haqlarının az olmasını nəzərə alaraq imtiyazlı ipoteka kreditlərindən istifadə edilməsi məqsədəuyğun sayılmışdır. Qeyd edilmişdir ki, kredit müddətinin uzadılması, ilkin və aylıq ödəniş şərtlərinin aşağı olması ipoteka kreditinin şərtlərinə daxil edilsə daha yaxşı olar. Bu məsələ ilə bağlı müvafiq dövlət orqanları qarşısında məsələ qaldırılması istiqamətində məsləhətləşmələr aparılır.

AMEA Ümumi yığıncağının 28 aprel 2017-ci il tarixli 1/1 nömrəli qərarının icrası ilə bağlı hesabatı müzakirə edərək Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Rəyasət Heyəti **QƏRARA ALIR:**

1. AMEA Ümumi yığıncağının 28 aprel 2017-ci il tarixli 1/1 nömrəli qərarının icrası ilə bağlı görülmüş işlər qənaətbəxş hesab edilsin.
2. Başa çatdırılmamış işlər cari ildə davam etdirilsin.
3. Qərarın icrasına nəzarət AMEA-nın prezidenti, akademik Akif Əlizadəyə həvalə edilsin.

AMEA-nın prezidenti

AMEA-nın akademik-katibi

akademik Akif Əlizadə

akademik Rasim Əliyev

